

GAS: LAGERE CONSUMPTIE, HOGER AANBOD

TEKST: KOEN LAUWERS (FINANCIËEL ANALIST)

Verschillen in de prijsvorming en de vraag-en-aanbodsituatie maken dat de olie- en gasprijzen zich niet noodzakelijk in dezelfde richting ontwikkelen. Althans niet op korte termijn.

De prijs van zowel olie als gas bereikte in de zomer van 2008 een nieuw recordniveau. Sinds een aantal weken is de olieprijs aan een herstel begonnen, terwijl gas steeds goedkoper wordt. Een vat ruwe olie kostte in juli vorig jaar bijna 150 dollar per vat. Na een scherpe correctie richting 35 dollar noteert de prijs intussen weer in de buurt van 50 dollar. Aardgas echter werd vorige zomer op de Nymex in New York voor een recordprijs van bijna 13 dollar per miljoen BTU (British Thermal Units, de internationale standaardnotering voor aardgas; in Europa wordt de gasprijs soms ook in eurocent per kubieke meter uitgedrukt) verhandeld. De gasprijs is verder teruggevallen naar 3,5 dollar per miljoen BTU, wat het laagste niveau in bijna zeven jaar is.

Wat is er aan de hand met gas? Zijn de prijzen van beide fossiele brandstoffen dan niet aan elkaar gekoppeld? Er zijn een aantal elementen die de verschillende prijsontwikkeling kunnen verklaren. De twee belangrijkste oorzaken zijn de verschillen in prijsvorming tussen olie en gas (met nog eens een onderscheid wat betreft Europa en de Verenigde Staten) en de verschillende vraag-en-aanbodontwikkeling.

SPECIFIEKE PRIJSVORMING

In veel Europese landen, waaronder Nederland, is de prijs van aardgas gekoppeld aan die van olie. Deze koppeling kent historische gronden. Bij de ontdekking van grote aardgasreserves moesten deze ook een economische waarde krijgen. Er werd als referentie gekozen voor een andere fossiele brandstof, namelijk olie. De meeste aanbieders van gas gebruiken in hun verkoopcontracten nog steeds een formule die gebaseerd is op de gemiddelde prijs van

stookolie en huisbrandolie van de voorbije maanden. Het gevolg is dat stijgingen en dalingen van de olieprijs met vertraging in de gasprijs worden doorgerekend. Daardoor zijn de prijschommelingen bij gas onder normale omstandigheden minder extreem dan bij olie.

De Verenigde Staten en ook Groot-Brittannië kennen het systeem van automatische koppeling tussen olie en gas niet.

Point de grootste handelsplaats. Hubs voorzien in specifieke behoeftes van klanten om bijvoorbeeld gas op te splitsen in blokken. Handelaars gebruiken zowel standaardcontracten als specifieke contracten op maat van de klant. De handelsplaatsen kennen zowel spotnoteringen (contracten voor onmiddellijke levering) als termijncontracten (futures) voor leveringen binnen een afgesproken termijn.

Daar wordt gas verhandeld op virtuele handelsplaatsen of 'hubs' waar de prijs tot stand komt door de normale marktwerking van vraag en aanbod. Er is dus geen koppeling met andere fossiele brandstoffen. Een bekende marktplaats voor gas in de Verenigde Staten is de Henry Hub. In Groot-Brittannië is de NBP of National Balancing

Op de virtuele marktplaatsen kan eenzelfde hoeveelheid gas dus meerdere keren worden verhandeld. De laatste jaren is ook in continentaal Europa de populariteit van handelsmarkten toegenomen. Bekende Europese hubs zijn Zeebrugge (België), TTF of Title Transfer Facility (Nederland), Emden (Duitsland) en Baumgarten (Oostenrijk). De